

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів

КАФЕДРА
ЕКОНОМІЧНОЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ
ГЕОГРАФІЇ

XI

міжнародна науково - практична
інтернет - конференція

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали XI Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(м. Луцьк, 6–7 листопада 2025 р.)**

**Луцьк
2025**

УДК 911.3:30/33(082)

С 90

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 3 від 29 жовтня 2025 р.)

Рецензенти:

Нємець Л. М. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Матвійчук Л. Ю. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали
С 90 XI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 6–7 листопада 2025 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. 224 с.

ISBN 978-617-8279-73-8

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної та економічної науки, які були розглянуті на XI Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, регіонального розвитку та просторового планування, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

УДК 911.3:30/33(082)

ISBN 978-617-8279-73-8

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2025

© Колектив авторів, 2025

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ

УДК 911.3:378:004.9

Потапова Алла

potapova.alla@vnu.edu.ua

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ Й ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сучасні трансформаційні процеси у сфері вищої освіти України суттєво змінюють умови функціонування та розвитку географічної науки. Впровадження європейських освітніх стандартів, децентралізація, цифровізація й орієнтація на компетентнісний підхід зумовлюють потребу у переосмисленні місця географії в системі наукових знань і професійної підготовки фахівців. Водночас географічна освіта має безпосередній зв'язок із завданнями регіонального розвитку, просторового планування й екологічної безпеки, що робить її важливим складником суспільно-економічної модернізації країни. Тому дослідження сучасних викликів і тенденцій розвитку географічної науки у контексті реформ вищої освіти є надзвичайно актуальним питанням як із наукового, так і з практичного погляду.

Географічна наука сьогодні переживає етап структурного переосмислення свого місця в системі суспільних і природничих знань. Реформування вищої освіти в Україні, що відбувається відповідно до європейських стандартів, висуває нові вимоги до змісту, методів і результатів навчання. Одночасно географія стикається з глобальними викликами – цифровізацією, екологічною кризою, динамікою просторових соціально-економічних процесів, що зумовлює необхідність адаптації освітніх програм і наукових підходів до сучасних реалій.

Реформування системи вищої освіти України спрямоване на автономізацію університетів, посилення конкуренції та підвищення якості підготовки фахівців. Ці процеси безпосередньо впливають на географічну освіту, яка є складником соціально-гуманітарного циклу, але має й прикладне значення. Оптимізація освітніх програм вимагає чіткого визначення компетентнісних результатів навчання, переорієнтації на аналітичні, управлінські та дослідницькі навички. Зменшення навчального навантаження при зростанні ролі самостійної роботи здобувачів освіти вимагає оновлення методичного забезпечення, цифрових освітніх платформ і нових форм інтерактивного навчання [1].

Цифрова трансформація є одним із визначальних чинників розвитку сучасної географії. Геоінформаційні системи (ГІС), дистанційне зондування Землі, просторові бази даних і візуалізація інформації радикально змінюють методологію географічних досліджень. У навчальному процесі це означає необхідність підготовки фахівців, здатних інтегрувати ГІС-інструменти в аналітику регіонального розвитку, екологічний моніторинг та просторове планування [3]. Відповідно, у навчальних планах географічних спеціальностей мають бути посилені модулі, пов'язані з геоінформатикою, цифровим картографуванням, статистичним аналізом просторових даних.

Географічна освіта виконує суспільно важливу функцію – формування фахівців, здатних забезпечити наукове підґрунтя для регіонального розвитку. В умовах децентралізації саме географи володіють компетенціями, необхідними для просторового аналізу соціально-економічних процесів, оцінювання природно-ресурсного потенціалу та розробки регіональних стратегій. Тісний зв'язок освіти й практики дає змогу інтегрувати результати наукових досліджень у місцеве планування, підвищуючи ефективність управління територіями [2]. Це зумовлює потребу у посиленні співпраці університетів із регіональними органами влади, громадами та бізнесом.

Міжнародний вимір освіти є важливим інструментом підвищення якості географічної підготовки. Участь у спільних дослідженнях, програмах Erasmus+, Horizon Europe та інших міжнародних ініціативах сприяє обміну досвідом і формуванню сучасної дослідницької культури. Однак ефективність інтеграції залежить від володіння іноземними мовами, цифрових навичок й узгодженості освітніх стандартів з європейськими рамками кваліфікацій [4; 6]. Академічна мобільність сприяє підвищенню престижу географічних спеціальностей і зміцненню міжнародного авторитету української науки.

Сучасна географія дедалі більше взаємодіє з економікою, соціологією, екологією, політологією та інформаційними науками. Такий міждисциплінарний підхід дає змогу розширити аналітичні можливості науки й освіти, формуючи цілісне уявлення про простір як багатовимірну систему [5]. Це має знайти відображення у нових навчальних програмах, наукових проєктах і дослідницьких центрах, орієнтованих на вирішення реальних регіональних проблем.

Реформування системи вищої освіти створює для географічної науки як ризики, так і можливості. Ключові напрями подальшого розвитку полягають у:

- модернізації освітніх програм з урахуванням цифрових технологій та потреб регіонального розвитку;
- інтеграції ГІС і просторового аналізу у навчальний процес;
- посиленні практичної орієнтації освіти та співпраці з регіональними інституціями;
- розширенні міжнародної співпраці та академічної мобільності;
- розвитку міждисциплінарних досліджень, що поєднують природничі та соціальні підходи.

У контексті реформи вищої освіти саме географічна наука здатна стати інтеграційним полем, де поєднуються знання про простір, суспільство й довкілля, формуючи інтелектуальну основу сталого регіонального розвитку.

Список використаних джерел: 1. Державна служба якості освіти України. *Реформування системи вищої освіти: орієнтири та європейський контекст*. Київ : ДСЯО, 2023. 84 с. 2. Іщук С. І. Регіональний розвиток і просторове планування: сучасні тенденції та виклики для України. Львів : ІРД НАН України, 2020. 236 с. 3. Ковальчук І. П., Мельник Т. В. Цифровізація географічної освіти: нові можливості і ризики. *Вісник географічного товариства України*. 2022. № 1 (4). С. 15–23. 4. Осіпчук О. О. Академічна мобільність у системі вищої освіти: досвід ЄС та перспективи для України. *Освіта і розвиток обдарованої особистості*. 2019. № 10 (81). С. 33–38. 5. Степаненко В. П. Міждисциплінарність як стратегія розвитку сучасної географічної науки. *Український географічний журнал*. 2021. № 4. С. 5–12. 6. European Commission. *European Higher Education in the Digital Era: New Challenges*

Омельченко Наталя, Давидов Олексій	Візит-центри у національних природних парках України: стан і перспективи розвитку	168
Чижевська Лариса, Карпюк Зоя, Качаровський Роман, Чижевський Тадеуш	Природний рекреаційний потенціал Устилузької ТГ Володимирського району Волинської області	170
Потапова Алла, Семенюк Роман	Розвиток екотуризму як напрям регіонального розвитку Берестечківської територіальної громади ..	172
Єрко Ірина, Мельник Надія, Качаровський Роман, Яцуняк Віктор	Роль історико-культурних ресурсів у розвитку індустрії гостинності: регіональний аспект	175
Безсмертнюк Тарас	Заказники у структурі природно-антропогенних рекреаційно-туристських ресурсів Дубенського району Рівненської області	177
Мандрик Ірина, Дрищан Дарина	Сучасний стан розвитку туризму в країнах Північної Європи	182

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ

Потапова Алла	Актуальні виклики розвитку географічної науки й освіти у контексті реформування вищої школи	186
Потапова Алла, Кулик Катерина	Дослідження рівня пізнавального інтересу та шляхів його формування на уроках географії	188
Мандрик Ірина, Мичка Ірина	Методичні особливості розроблення компетентісно орієнтованих завдань із географії в 10 класі	190
Дубич Богдан, Потапова Алла	Використання штучного інтелекту під час навчального процесу	192
Мельнійчук Максим, Лажнік Володимир	Використання цифрових карт і геоінформаційних технологій у шкільному курсі географії	193
Маковецька Лариса, Назарук Назар	Освітня цінність краєзнавчого підходу у дослідженні транспортної системи регіону	195
Ткачук Надія	Медіаграмотність у природничій освітній галузі державного стандарту базової середньої освіти	197
Pohrebskyi Taras	Problems of organizing and conducting extra-course work in geography	199
Ткачук Надія, Кошляцький Дмитро	Формування безпекової медіаграмотності учнів у позакласній роботі з географії засобами сучасних медіапроектів	201
Ткачук Надія, Тарасюк Злата	Особливості методики гейміфікації освітнього процесу з географії	203
Мужичок Юрій, Сосницька Ярослава	Інтерактивні форми навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів	205
Поручинська Ірина, Стельмашук Назар, Скороход Орест	Зміст та методика проведення шкільних географічних екскурсій	207
Новосад Оксана, Бандура Станіслав	Компетентнісний підхід як основа формування фінансової відповідальності учнів	209

Капітула Наталія, Качаровський Роман, Слащук Андрій	Поняття методів та форм навчання в сучасній педагогічній науці	211
--	--	-----

**СУЧАСНІ ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ, КАРТОГРАФІЧНІ, ГЕОДЕЗИЧНІ
ТА ФОТОГРАММЕТРИЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

Безрук Віктор, Костріков Сергій	Урбогеосистема мегаполісу: модель для стійкого відновлення міського середовища	214
Грицевич Володимир	Атласне картографування адміністративно-територіального устрою регіону	216

Наукове видання

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів

Матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Луцьк, 6–7 листопада 2025 р.)
(українською, англійською, польською мовами)

Друкується в авторській редакції.

Відповідальність за зміст публікацій
та достовірність даних несуть автори

Верстка: В. Й. Лажнік
Коректура: С. О. Пугач
Обкладинка: Н. Бринчук

Підписано до друку 14.11.2025 р. Формат 60x84 ¹/₁₆.
Ум. друк. арк. 18,32. Зам. 488. Тираж 300.
Папір офсетний. Гарнітура Arial. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.
Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року

